

โมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพล ของการรับรู้ความสามารถของตน และคุณธรรมจริยธรรม

The Causal Model of Student Self-concept Influencing from Self-Efficacy,
Virtue and Ethics

แสงจันทร์ กะลาม *
ประภคิตยา ทักษิณ **

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุ ของอัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลการรับรู้ความสามารถของตน และคุณธรรม จริยธรรม กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของอัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลการรับรู้ความสามารถของตน และคุณธรรม จริยธรรม โดยเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในประเทศไทย จำนวน 785 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุ และวิเคราะห์อิทธิพลโดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ผลการวิจัยสรุปว่า โมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์นักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลการรับรู้ความสามารถของตน และคุณธรรม จริยธรรม มีความตรงกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนีที่แสดงความตรงของโมเดลดังนี้ คือ $\chi^2 = 46.662$, $df = 33$, $p\text{-value} = 0.0579$, $\chi^2/df = 1.414$, $CFI = 0.997$, $TLI = 0.992$, $RMSEA = 0.025$ และ $SRMR = 0.017$ และค่าอิทธิพลทางตรงของตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนที่มีต่อตัวแปรอัตมโนทัศน์ มีค่า 0.886 ส่วนค่าอิทธิพลทางตรงของตัวแปรคุณธรรม จริยธรรมที่มีต่อตัวแปรอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) มีค่า 0.149 ค่าอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรคุณธรรม จริยธรรมที่มีต่อตัวแปรอัตมโนทัศน์ ส่งผ่านตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน มีค่า 0.557 ดังนั้นอิทธิพลรวมทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เกิดจากตัวแปรคุณธรรม จริยธรรม มีค่า 0.706

คำสำคัญ : อัตมโนทัศน์ การรับรู้ความสามารถของตน คุณธรรมจริยธรรม

Abstract

The purposes of this study were 1) to develop the causal model of student self-concept influencing from self-efficacy, virtue and ethics and to examine model validity with the empirical data, and 2) to analyze the effects of student self-concept influencing from self-efficacy, virtue and ethics. The tool used in this study was a questionnaire with 5-point rating scale. Participants were 785 grade 9 students in Thailand using multi-stage random sampling. Data were analyzed by examining the validity of the model and the effects by using Structural Equation Model (SEM). Results indicated that the student self-concept model influencing from self-efficacy, virtue and ethics matched with the empirical data which was interpreted from statistics results of $\chi^2 = 46.662$, $df = 33$, $p\text{-value} = 0.0579$, $\chi^2/df = 1.414$, $CFI = 0.997$, $TLI = 0.992$, $RMSEA = 0.025$, $SRMR = 0.017$. The direct effect of self-efficacy to self-concept = 0.886, and the direct

* นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

effect of virtue and ethics to self-concept = 0.149. The indirect effect of virtue and ethics to self-concept mediated through self-efficacy = 0.557, therefore, the total effect of virtue and ethics to self-concept = 0.706.

Keywords : self-concept, self-efficacy, virtue and ethics

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ระบุความมุ่งหมายและหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่กล่าวมานั้น ผู้สอนจะต้องเข้าใจตัวแปรที่เกี่ยวกับการประสพผลสำเร็จของผู้เรียน เข้าใจปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนประสพผลสำเร็จในการศึกษา ซึ่งจะมีตัวแปรต่างๆ มาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน (Stottlemyer, Barbara Grace, 2002) โดยจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประสพผลสำเร็จของผู้เรียน คือ อัตมโนทัศน์ในตน (Self-Concept) (พิมลรัตน์ ธรรมมา, 2545) และมีตัวแปรที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสพผลสำเร็จ คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) (Bandura, 1997) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) (เยาวรัตน์ ศรีพราย, 2550) การที่ผู้เรียนจะประสพผลสำเร็จนั้น คือ การมีอัตมโนทัศน์และปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนประสพผลสำเร็จ คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และมีคุณธรรมจริยธรรม (ประภฤติยา ทักษิโณ และคณะ, 2559) อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) เป็นตัวแปรที่แสดงว่าผู้เรียนมีความสามารถทางวิชาการ มีนิสัยการเรียนที่ดี มีความสามารถในการปรับอารมณ์และความรู้สึก และมีการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น เป็นการรับรู้คุณค่าในสิ่งที่สัมพันธ์กับประสพการณ์และสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งเป้าหมายและอุดมคติที่เห็นว่ามีความหมายในทางบวกหรือลบ (ประภฤติยา ทักษิโณ และคณะ, 2559) ซึ่งนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพและเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล แสดงถึงการประสพผลสำเร็จทั้งในด้านการเรียนและการทำงาน

คุณลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการที่บุคคลจะประสพผลสำเร็จได้หรือไม่ นั่น คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) (Bandura, 1997) เนื่องจากบุคคลจะกระทำพฤติกรรมได้สำเร็จหรือไม่ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ และทักษะที่บุคคลมีอยู่เพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับความคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง ว่าตนเองมีความสามารถหรือไม่มีความสามารถ ในการกระทำดังกล่าว ถ้าบุคคลใดมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง ก็จะส่งผลให้ประสพผลสำเร็จมากตามไปด้วย (Bandura, 1997; Bandura, 1986) และตัวแปรหนึ่งที่จะทำให้บุคคลประสพผลสำเร็จในชีวิตที่สำคัญ คือ การมีคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญของความขยันหมั่นเพียร ความกตัญญูกตเวที ความเสียสละ อดทน มีจิตสำนึกสาธารณะ การมีจริยธรรมในการปฏิบัติงานและความซื่อสัตย์สามารถนำไปใช้ เป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต หากบุคคลใดมีคุณธรรมและจริยธรรม และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ก็จะทำให้บุคคลนั้นประสพผลสำเร็จทั้งการเรียนและการทำงาน (ประภฤติยา ทักษิโณ และคณะ, 2559; เยาวรัตน์ ศรีพราย, 2550)

ในการที่จะส่งเสริมผู้เรียนให้ประสพผลสำเร็จทั้งการเรียนและการปฏิบัติงานต่าง ๆ ผู้สอนจะต้องเข้าใจปัจจัยและคุณลักษณะของผู้เรียนที่จะส่งผลให้เขาประสพผลสำเร็จได้ ดังนั้นจากความสำคัญของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการประสพผลสำเร็จของผู้เรียน คือ อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) และมีคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรอัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลการรับรู้ความสามารถของตนเอง และคุณธรรม จริยธรรมโดยใช้สมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) อันจะนำไปสู่การออกแบบเพื่อการพัฒนาให้ผู้เรียนประสพผลสำเร็จในทุก ๆ ด้านต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ของนักเรียน ที่เกิดจากอิทธิพลการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) และคุณธรรม จริยธรรม (Virtue and Ethics) กับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) และคุณธรรม จริยธรรม (Virtue and Ethics) ที่มีต่ออัตมโนทัศน์ (Self-Concept)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการตรวจสอบโมเดลและการพัฒนาเครื่องมือ ได้แก่ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยใช้ฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ใช้ฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันในการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัด กลุ่มตัวอย่างจึงควรมีขนาดใหญ่และการแจกแจงประชากรต้องเป็นโค้งปกติ การวิจัยครั้งนี้กำหนดขนาด 20 เท่าของจำนวนพารามิเตอร์ ตามแนวคิดของ Hair, Anderson, Black, Babin, Aderson & Tatham (2006) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 5-20 เท่าของจำนวนพารามิเตอร์ เพื่อให้ได้จำนวนที่เหมาะสมและมากพอสำหรับการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ แบ่งเป็น 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ไ้ ตะวันออกเฉียงเหนือ กลาง และตะวันออก

ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำเป็น 500 คน หรือภูมิภาคละ 100 คน โดยคณะผู้วิจัยจัดภาคกลางและตะวันออกไว้ในกลุ่มเดียวกัน เนื่องจากอยู่เขตพื้นที่ใกล้เคียงและมีลักษณะเป็นเมืองเศรษฐกิจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มจังหวัด และโรงเรียนในแต่ละภูมิภาค ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามแต่ละภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวนตัวอย่างขั้นต่ำ	จำนวนจังหวัด	จำนวนตัวอย่างในการวิจัย	ร้อยละ
1) ภาคเหนือ	100	2	100	12.74
2) ภาคใต้	100	2	100	12.74
3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	100	2	217	27.64
4) ภาคกลางและตะวันออก	200	3	368	56.88
รวม	500	9	785	100.0

จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน 785 คน และถือว่ามีจำนวนมากกว่าจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่กำหนดไว้ คือ 500 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 เครื่องมือที่พัฒนาขึ้น ได้แก่ ชุดแบบวัดโครงสร้างด้านเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย

- 1) แบบวัดอัตมโนทัศน์ (Self-Concept)
- 2) แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy)

3) แบบวัดคุณธรรมจริยธรรม (Virtue Ethics)

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ ได้แก่ แบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

โดยตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้กับองค์ประกอบของผู้เชี่ยวชาญ

3. การพัฒนาเครื่องมือ

ในการพัฒนาเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 กำหนดพฤติกรรมที่มีโอกาสเกิดขึ้นกับนักเรียน เป็นการแสดงพฤติกรรมในแต่ละตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบ โดยการประชุมร่วมกับคณะผู้วิจัยและสัมภาษณ์ตัวแทนอาจารย์/ครูที่สอนในโรงเรียน

3.2 กำหนดผังการเขียนข้อคำถาม (Test Blueprint) แต่ละองค์ประกอบในแต่ละระดับชั้นของผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน โดยผังการเขียนข้อคำถามของตัวแปรอัตโนมัติมี 10 ตัวบ่งชี้ ข้อคำถาม 30 คำถาม ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน มี 10 ตัวบ่งชี้ ข้อคำถาม 30 คำถาม ตัวแปรคุณธรรมและจริยธรรมมี 18 ตัวบ่งชี้ ข้อคำถาม 40 คำถาม ซึ่งใช้เครื่องมือนี้จากงานวิจัยของประภฤติยา ทักษิโณ และคณะ (2559)

ในส่วนของแบบวัดเชิงสถานการณ์ ผู้วิจัยได้สร้างและใช้สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และพัฒนาแบบวัดเชิงสถานการณ์ 1 องค์ประกอบ คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นการพัฒนาในระยะขั้นต้น และเป็นฐานข้อมูลในการนำไปใช้ในการพัฒนาแบบวัดเชิงสถานการณ์ ในระดับชั้นและองค์ประกอบด้านอื่นต่อไป แบบวัดเชิงสถานการณ์นี้ขององค์ประกอบคุณธรรมและจริยธรรม โดยกำหนดผังการเขียนข้อคำถามมีจำนวน 18 ตัวบ่งชี้ 36 ข้อคำถาม โดยใช้เครื่องมือนี้จากงานวิจัยของประภฤติยา ทักษิโณ และคณะ (2559)

3.3 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบของแบบมาตรฐานประมาณค่า ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา อ้างอิงจากงานวิจัยของประภฤติยา ทักษิโณ และคณะ (2559) โดยผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากข้อคำถามของแบบวัดอัตโนมัติมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ข้อคำถามของแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนมีค่า IOC = 1 และแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมมีค่า IOC = 1 และผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดเชิงสถานการณ์คุณธรรมและจริยธรรมมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งข้อคำถามทุกตัวแปรได้นำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.4 หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดโครงสร้างด้านเจตคติของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยความเชื่อมั่นของแบบวัดอัตโนมัติมีความเชื่อมั่น 0.802 แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนมีความเชื่อมั่น 0.864 และแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมมีความเชื่อมั่น 0.921 โดยอ้างอิงจากงานวิจัยของ ประภฤติยา ทักษิโณ และคณะ (2559)

สรุปผล

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ คือ ผลการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ของนักเรียน ที่เกิดจากอิทธิพลการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) และคุณธรรม จริยธรรม (Virtue and Ethics) โดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ของนักเรียน ที่เกิดจากอิทธิพลการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) และคุณธรรม จริยธรรม (Virtue and Ethics) กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ดังต่อไปนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่นำมาศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 14 ตัวแปร โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (r) ซึ่งควรมีค่า $r > 0.30$ โดยถ้ามีค่า $r = 0.31-0.70$ หมายถึงมีความสัมพันธ์กันปานกลาง และค่า $r = 0.71-1.00$ หมายถึง มีความสัมพันธ์กันมาก โดยแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปร	SC1	SC2	SC3	SC4	SE1	SE2	SE3	SE4	SE5	VE1	VE2	VE3	VE4	VE5
SC1	1													
SC2	.62*	1												
SC3	.15	.36*	1											
SC4	.32*	.48*	.48*	1										
SE1	.52*	.63*	.37*	.51*	1									
SE2	.27	.46*	.43*	.49*	.52*	1								
SE3	.37*	.52*	.36*	.48*	.58*	.50*	1							
SE4	.40*	.58*	.40*	.51*	.57*	.52*	.54*	1						
SE5	.17	.48*	.52*	.53*	.45*	.55*	.49*	.56*	1					
VE1	.30*	.46*	.23	.36*	.42*	.30*	.40*	.39*	.40*	1				
VE2	.39*	.48*	.19	.27	.38*	.22	.32*	.41*	.25	.55*	1			
VE3	.33*	.42*	.17	.29	.41*	.27	.41*	.38*	.28	.61*	.59*	1		
VE4	.47*	.58*	.18	.34*	.54*	.32*	.47*	.48*	.29	.57*	.62*	.66*	1	
VE5	.22	.23	.09	.13	.27	.15	.26	.18	.13	.40*	.38*	.46*	.51*	1
Mean	27.2	30.5	20.5	20.7	19.6	20.5	19.7	20.3	22.3	34.7	10.6	23.9	47.0	22.6
S.D.	3.8	5.0	3.2	3.3	3.0	3.5	3.1	3.4	4.2	7.0	2.5	5.0	9.1	4.1

หมายเหตุ * หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรสังเกตได้ พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดคือตัวแปร VE4 กับ VE3 โดย $r = 0.66$ รองลงมา คือ ตัวแปร SE1 กับ SC2 โดย $r = 0.63$ และรองลงมา คือ VE4 กับ VE2 และ SC2 กับ SC1 $r = 0.62$ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ VE5 กับ SE5 และ VE5 กับ SE4 โดย $r = 0.13$ รองลงมาคือ VE5 กับ SE2 และ SE3 กับ SE1 โดย $r = 0.15$ และรองลงมา คือ SC5 กับ SC1 และ VE3 กับ SC3 โดย $r = 0.17$ ตามลำดับ

1.2 ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ของนักเรียนที่เกิดจาก

อิทธิพลการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) และคุณธรรม จริยธรรม (Virtue and Ethics) กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม MPLUS version 7.11 (MUTHEN & MUTHEN, 2012)

ผลการวิเคราะห์ พบว่า มีความตรงกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีที่แสดงความตรงของโมเดลดังนี้ คือ $\chi^2 = 46.662$, $df = 33$, $p\text{-value} = 0.0579$, $\chi^2/df = 1.414$, CFI = 0.997, TLI = 0.992, RMSEA = 0.025 และ SRMR = 0.017

2. การวิเคราะห์อิทธิพลของอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) และคุณธรรม จริยธรรม (Virtue and Ethics)

จากการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ของตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) และคุณธรรม จริยธรรม (Virtue and Ethics) ที่ส่งผลต่อตัวแปรอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรแฝงในโมเดล

ตัวแปร	อิทธิพลต่อ SELF CONCEPT		
	TE	DE	IE
SELF EFFICACY	0.886	0.886	
VIRTUE&ETHICS	0.706	0.149	0.557

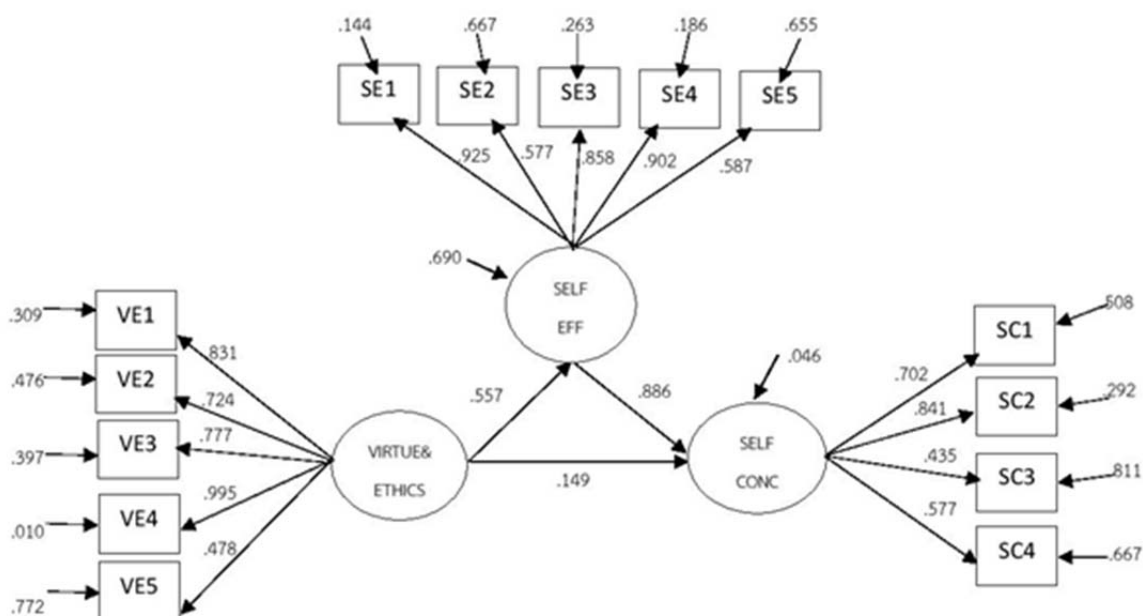
R^2 ของ SELF CONCEPT = 0.954 R^2 ของ SELF EFFICACY = 0.310

$\chi^2 = 46.662, df = 33, p\text{-value} = 0.0579, \chi^2/df = 1.414$

CFI = 0.997, TLI = 0.992, RMSEA = 0.025, SRMR = 0.017

จากตาราง 3 แสดงถึงค่าอิทธิพลทางตรงของตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) ที่มีต่อตัวแปรอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.886 ส่วนค่าอิทธิพลทางตรงของตัวแปรคุณธรรม จริยธรรม (Virtue and Ethics) ที่มีต่อตัวแปรอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) มีค่าเท่ากับ 0.149 อิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรคุณธรรม จริยธรรม (Virtue and Ethics) ที่มีต่อตัวแปรอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) โดยส่งผ่านตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) มีค่าเท่ากับ 0.557 ดังนั้นอิทธิพลรวมทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เกิดจากตัวแปรคุณธรรม จริยธรรม (Virtue and Ethics) มีค่าเท่ากับ 0.706

จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถเขียนเป็นโมเดลที่แสดงค่าอิทธิพลต่างๆ ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 3 แสดงค่าอิทธิพลของตัวแปรต่างๆ ในโมเดลสมการโครงสร้าง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นในการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยแยกเป็น 2 ประเด็น คือ คุณภาพด้านความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ของนักเรียนชั้น ม. 3 ที่เกิดจากอิทธิพลการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) และคุณธรรม จริยธรรม (Virtue and Ethics) กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ อิทธิพลของอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) และคุณธรรม จริยธรรม (Virtue and Ethics) ดังนี้

1. ด้านความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุของตัวแปรอัตมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้น ม. 3 ที่เกิดจากอิทธิพลของการรับรู้ความสามารถของตน และตัวแปรคุณธรรมจริยธรรม กับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้สมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่ามีความตรงกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีที่แสดงความตรงของโมเดลดังนี้ คือ ค่า $\chi^2 = 46.662$, ค่า $df = 33$, ค่า $\chi^2/df = 1.414$, ค่า CFI = 0.997, ค่า TLI = 0.992, ค่า RMSEA = 0.025 และ ค่า SRMR = 0.017 โดยมีค่า p-value = 0.0579 ซึ่งแสดงถึงความตรงของโมเดลตามข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องตามงานวิจัยของวรารักษ์ กุประดิษฐ์ (2551) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองและการควบคุมตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมล ประจงจิตร (2553) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น ม. 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ และงานวิจัยของ วิวรรณ เก่าวพันธ์ (2552) ได้ทำวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้ทักษะชีวิตร่วมกับทฤษฎีความสามารถตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ในนักเรียนชายชั้น ม. 2 จ. ขอนแก่น ซึ่งงานวิจัยทั้งสามท่านได้แสดงถึงตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนส่งผลต่อตัวแปรอัตมโนทัศน์ ในส่วนตัวแปร คุณธรรม จริยธรรม ส่งผลต่อตัวแปรอัตมโนทัศน์สอดคล้องกับงานวิจัยของ Simonis, Joan M. A. (2009) ที่ได้ทำวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ด้านจริยธรรมของครูผู้สอนดนตรี กับความรู้สึกของการเป็นสมาชิกและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ Stottlemeyer, Barbara Grace (2002) ได้ทำวิจัยเรื่องการตรวจสอบความฉลาดทางอารมณ์: สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Vela, Robert H., Jr (2003) ได้ทำวิจัยเรื่องบทบาทของความฉลาดทางอารมณ์ในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปี 1 ทั้งสามท่านมีผลงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณธรรมจริยธรรมส่งผลต่อตัวแปรอัตมโนทัศน์ ในส่วนตัวแปรคุณธรรมจริยธรรมส่งผลต่อตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน มีงานวิจัยที่สอดคล้อง คือ งานวิจัยของ ภคินฐู วีระจร (2555) ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความสามารถเชิงสมรรถนะของเจ้าพนักงานเวชกิจฉุกเฉินในโรงพยาบาล ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ งานวิจัยของ สีนินาฏ เนาวิสุวรรณ (2553) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุในโรงพยาบาลเขตภาคใต้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี รักขมณี (2550) ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของงาน ความฉลาดทางจริยธรรม กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลห้องผ่าตัด งานวิจัยทั้งสามท่านแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณธรรมจริยธรรมส่งผลต่อตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน

2. อิทธิพลของอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้น ม. 3 ที่เกิดจากอิทธิพลการรับรู้ความสามารถของตน และคุณธรรม จริยธรรม จากการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลปรากฏว่าค่าอิทธิพลทางตรงของตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนที่มีต่อตัวแปรอัตมโนทัศน์ มีค่าเท่ากับ 0.886 ส่วนค่าอิทธิพลทางตรงของตัวแปรคุณธรรม จริยธรรมที่มีต่อตัวแปรอัตมโนทัศน์ มีค่าเท่ากับ 0.149 อิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรคุณธรรม จริยธรรมที่มีต่อตัวแปรอัตมโนทัศน์ โดยส่งผ่านตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน มีค่าเท่ากับ 0.557 ดังนั้นอิทธิพลรวมทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เกิดจากตัวแปรคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเท่ากับ 0.706 ซึ่งค่าอิทธิพลสอดคล้องกับงานวิจัยของทั้ง 9 ท่านที่กล่าวไว้ในการอภิปรายผลในข้อ 1 กล่าวคือ การรับรู้ความสามารถในตน มีอิทธิพลอย่างมากต่ออัตมโนทัศน์ในตน นั้นหมายถึง ถ้าหากบุคคลใดมีความคิดว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำได้ก็จะทำให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จ ทั้งในการเรียนและการปฏิบัติงาน ได้สอดคล้องตามทฤษฎี

ของ Bandura (1997) ขณะเดียวกันการมีคุณธรรมจริยธรรม ก็มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนค่อนข้างสูง คนที่มีคุณธรรมจริยธรรมสูงก็สามารถทำให้บุคคลมีความมุ่งมั่นอดทน ซึ่งส่งผลให้บุคคลปฏิบัติงานและเรียนได้จนประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีผลต่อการมีอัตมโนทัศน์ หรือมีอิทธิพลต่อการมีนิสัยในการเรียนที่ดี มีความสามารถในทางวิชาการที่สูงขึ้น มีการควบคุมอารมณ์ที่ดี และการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งทำให้เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนที่จะออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีการรับรู้ความสามารถในตนเองสูง เพื่อนำไปสู่การประสบผลสำเร็จในการเรียนและการปฏิบัติงานของตนและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

1.2 จากงานวิจัยทำให้ทราบว่า การที่บุคคลมีคุณธรรมจริยธรรม จะส่งผลให้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง ซึ่งก็คือการมีความเชื่อในการทำงาน การเรียนของตนที่สูง ส่งผลให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นจากผลการวิจัยนี้เป็นข้อสนับสนุนให้ผู้สอนควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน และพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กับการพัฒนาทางด้านวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะของนักเรียนด้านอื่น ๆ เช่น การมีวินัยในตนเอง การมีจิตสาธารณะ ที่มีผลต่อการมีอัตมโนทัศน์ ซึ่งส่งผลต่อการมีนิสัยในการเรียนที่ดี มีความสามารถในทางวิชาการที่สูง

2.2 ควรมีการศึกษาด้านการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อ การมีอัตมโนทัศน์ การรับรู้ความสามารถของตน และคุณธรรม จริยธรรม

เอกสารอ้างอิง

ประภคิตยา ทักษิโณ และคณะ. (2559). *โมเดลการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รอบด้านตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติและการพัฒนาชุดเครื่องมือวัดโครงสร้างด้านเจตคติของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สทศ. (องค์การมหาชน). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น: ขอนแก่น.

พิมลรัตน์ ธรรมมา. (2545). *การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาอัตมโนทัศน์ของวัยรุ่นตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภักดิ์รัฐ วีระจร. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความสามารถเชิงสมรรถนะของเจ้าพนักงานเวชกิจฉุกเฉินในโรงพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยาวรัตน์ ศรีพราย. (2550). *รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี*. รายงานการศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. ขอนแก่น: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วรภรณ์ กุประดิษฐ์. (2551). *การพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองและการควบคุมตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชน*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- วิมล ประจงจิตร. (2553). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. ชัยภูมิ: สถาบันบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- วิวรรณ เถาว์พันธ์. (2552). การประยุกต์ใช้ทักษะชีวิตร่วมกับทฤษฎีความสามารถตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ในนักเรียน
ชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพ
และการส่งเสริมสุขภาพ. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สินีนานู เนาวิสุวรรณ. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความสามารถเชิงสมรรถนะหลัก
ของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุในโรงพยาบาลชุมชนภาคใต้. สงขลา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา.
- อัญชลี รักขมณี. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของงาน ความฉลาดทางจริยธรรม กับความสามารถในการ
ปฏิบัติงานของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลของรัฐภาคใต้. วิทยานิพนธ์ พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bandura Albert. (1986). *Social Foundation of Thought and Action*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- _____. (1997). *Self-Efficacy The Exercise of Control*. Freeman Company. New York: USA.
- Hair, Anderson, Black, Babin, Aderson&Tatham. (2006). *Multivariate Data Analysis*. Ohio: USA.
- Muthen & Muthen. (2012). *Mplus Version 7.11*: USA.
- Simonis, Joan M. A (2009). *The relationship between music educators' ethical awareness and
students' sense of belonging and academic achievement*. Bowling Green State U.; USA.
ProQuest Dissertations Publishing, 3371121.
- Stottlemeyer, Barbara Grace. (2002). *An examination of emotional intelligence: Its relationship to
achievement and the implications for education*. Texas A&M U. – Kingsville; USA, ProQuest.
- Vela, Robert H., Jr. (2003). *The role of emotional intelligence in the academic achievement of first
year college students*. Texas University – Kingsville; USA. ProQuest Dissertations Publishing.